



SUOMEN VALKOISEN RUUSUN JA SUOMEN LEIJONAN RITARIKUNNAT



23.7.2025

Valtioneuvoston kanslia

Valtioneuvosto Saapunut 24. 07. 2025 VN/ / /

Viite: VNK:n lausuntopyyntö VN/8932/2025 27.6.2025

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi arvonimistä suoritettavasta verosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Valtioneuvoston kanslia on pyytänyt Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien kanslialta lausuntoa esitykseen arvonimistä suoritettavan verosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta.

Ritarikuntien kanslia on tutustunut esitykseen ja lausuu asiasta seuraavaa:
Arvonimistä määräytyviä verotasoja on viimeksi tarkistettu Suomen siirtyessä euroon vuonna 2002. Nyt esitetyillä muutoksilla veromäärät pyritään säätämään tapahtunutta kustannuskehitystä vastaavasti ja alemmissa veroluokissa myös vastaamaan paremmin niistä aiheutuvaa viranomaistyön kustannuksia. Vaikka esitetyt muutokset ovat varsin suuria, niillä ei todennäköisesti ole merkittäviä arvonimien hakemista alentavia vaikutuksia. Esitettyjen korotusten jälkeenkin alimpien ryhmien verotasot säilyvät maltillisina.

Hyvinvointialueiden lisääminen alemman veroryhmän toimijoihin on loogista katsoen, mitä ryhmiä siellä on aiemmin ollut.

Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien kanslia katsoo, että lausuntopyynnössä esitetyt muutokset ovat hyvin perusteltuja ja esitys on kokonaisuudessaan valmisteltu hyvin. Ritarikuntien kanslia puoltaa lausuntopyynnössä esitettyjä muutoksia.

Ritarikuntien sihteeri



Jari Kallio



Lausuntopyyntö

27.6.2025

VN/8932/2025
VN/8932/2025-VNK-1

Jakelun mukaan

VNK; lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi arvonimistä suorittavasta verosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Valtioneuvoston kanslia pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausuntoa liitteenä olevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi arvonimistä suorittavasta verosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta. Myös muut tahot voivat antaa lausunnon esitysluonnoksesta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi arvonimistä suorittavasta verosta annetun lain 2 §:n veroasteikkoa, jota on sovellettu lain voimaantulosta 1.1.2002 alkaen. Veroja korotettaisiin 35 prosenttia vuosien 2002–2025 kustannuskehityksen huomioon ottamiseksi. Veroasteikon alimmissa veroryhmissä korotus olisi kuitenkin suurempi, jotta vero kattaisi myös näiden arvonimien osalta riittävällä tavalla arvonimihakemusten käsittelyn viranomaiskustannukset.

Esityksellä täydennettäisiin myös veroasteikon luetteloa julkisyhteisöistä, joiden palveluksessa oleville henkilöille myönnettyistä arvonimistä peritään alempaa veroa. Luetteloon lisättäisiin valtion, kunnan ja kirkon rinnalle hyvinvointialueet. Lisäys olisi teknisluonteinen ja perustuisi vuoden 2023 alusta toteutettuun sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistukseen (ns. hyvinvointialueuudistus), jonka yhteydessä perustettiin hyvinvointialueet.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026.

Lausunnot pyydetään toimittamaan valtioneuvoston kanslialle **viimeistään tiistaina 19.8.2025**.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/8932/2025.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.vnk@gov.fi tai postitse osoitteeseen Valtioneuvoston kanslian kirjaamo, PL 23, 00023 VALTIONEUVOSTO. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/8932/2025. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus VNK014:00/2025). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasystä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtioneuvoston kanslia

PL 23
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

09 1602 2165
+358 9 1602 2165

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.vnk@gov.fi

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimitamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Alivaltiosihteerin sijaisena, osastopäällikkö Janne Kerkelä

Lainsäädäntöneuvos

Heidi Kaila

Liitteet	Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi arvonimistä suoritettavasta verosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta Propositionens huvudsakliga innehåll och paragrafer – utkast
Jakelu	Tasavallan presidentin kanslia Ministeriöt Oikeuskanslerinvirasto Ritarikuntien kanslia Suomen Akatemia Suomen Pankki Suomen ortodoksinen kirkko Helsingin yliopiston kansleri Verohallinto Valtiokonttori Kirkkohallitus Fimea Valvira Terveystieteiden tutkimuskeskus THL Työterveyslaitos Kansaneläkelaitos Keva Kuntien takauskeskus Aluehallintovirastot Hyvinvointialueet HUS-yhtymä Suomen Kuntaliitto ry Keskuskauppakamari ry Suomen Kotiseutuliitto ry Elinkeinoelämän keskusliitto ry Suomen Yrittäjät ry Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y. Valtion työmarkkinalaitos VTML Kunta- ja hyvinvointialueuetyöntekijät KT Kirkon työmarkkinalaitos KiT Akava ry Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry STTK ry Eurooppalainen Suomi ry

VN/8932/2025-VNK-1

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Kaila Heidi 91303771X

2025-06-27

Kerkelä Janne 912684673

2025-06-27

LUONNOS

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvonimistä suoritettavasta verosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi arvonimistä suoritettavasta verosta annetun lain 2 §:n veroasteikkoa, jota on sovellettu lain voimaantulosta 1.1.2002 alkaen. Veroja korotettaisiin 35 prosenttia vuosien 2002–2025 kustannuskehityksen huomioon ottamiseksi. Veroasteikon alimmissa veroryhmissä korotus olisi kuitenkin suurempi, jotta vero kattaisi myös näiden arvonimien osalta riittävällä tavalla arvonimihakemusten käsittelyn viranomaiskustannukset.

Esityksellä täydennettäisiin myös veroasteikon luetteloa julkisyhteisöistä, joiden palveluksessa oleville henkilöille myönnettyistä arvonimistä peritään alempaa veroa. Luetteloon lisättäisiin valtion, kunnan ja kirkon rinnalle hyvinvointialueet. Lisäys olisi teknisluonteinen ja perustuisi vuoden 2023 alusta toteutettuun sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistukseen (ns. hyvinvointialueuudistus), jonka yhteydessä perustettiin hyvinvointialueet.

Lisäksi arvonimistä suoritettavasta verosta annetun lain 2 §:ään tehtäisiin lakitekkinen korjaus.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026.

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

Hallituksen esityksen valmistelu on käynnistynyt valtioneuvoston kanslian aloitteesta arvonomistamista suoritettavasta verosta annetun lain (1388/2001) 2 §:n veroasteikon soveltamisesta saatujen kokemusten pohjalta. Hallituksen esitys tarjoaa myös mahdollisuuden lakiteknisen korjauksen tekemiseen.

Hallituksen esitys on valmisteltu virkатыönä valtioneuvoston kansliassa yhteistyössä valtiovarainministeriön kanssa. Valmistelusta on annettu tietoja arvonomilautakunnalle.

Luonnos hallituksen esitykseksi lähetettiin lausunnoille 27.6.2025 ja lausuntoaika päättyi 19.8.2025. Lausuntoa pyydettiin tasavallan presidentin kanslialta, ministeriöiltä, oikeuskanslerinvirastolta, Ritarikuntien kanslialta, Suomen Akatemialta, Suomen Pankilta, Suomen ortodoksiselta kirkolta, Helsingin yliopiston kanslerilta, Verohallinnolta, Valtiokonttorilta, Kirkkohallitukselta, Fimealta, Valviralta, Terveysten ja hyvinvoinnin laitokselta (THL), Työterveyslaitokselta, Kansaneläkelaitokselta, Kevalta, Kuntien takauskeskukselta, aluehallintovirastoilta, hyvinvointialueilta, HUS-yhtymältä, Suomen Kuntaliitto ry:ltä, Keskuskauppakamari ry:ltä, Suomen Kotiseutuliitto ry:ltä, Elinkeinoelämän keskusliitto ry:ltä, Suomen Yrittäjät ry:ltä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Valtion työmarkkinalaitos VTML:ltä, Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT:ltä, Kirkon työmarkkinalaitos KiT:ltä, Akava ry:ltä, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:ltä, STTK ry:ltä ja Eurooppalainen Suomi ry:ltä. Lausuntopyyntöön vastasi määräaikaan mennessä xxx tahoa. xxx ilmoittivat, ettei niillä ole lausuttavaa esitysluonnoksesta. xxx ilmoitti, ettei se anna lausuntoa.

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa <https://valtioneuvosto.fi/hankkeet> tunnuksella VNK014:00/2025.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Yleistä

Arvonimiä pidetään julkisena tunnustuksena kansalaiselle hänen yhteiskunnan hyväksi tekemästään työstä. Arvonimien taustalla on ajatus, että henkilölle suodaan oikeus käyttää sellaista arvonimeä, jota hänellä ei muutoin ole ja jonka myöntämisen edellytykset hän täyttää. Arvonimiin ei liity oikeuksia ja velvollisuuksia, joita liittyy vastaaviin virkanimikkeisiin. Myönnetyistä arvonimistä suoritetaan valtiolle veroa. Arvonimien ohella julkisia arvonannon osoituksia ovat kunnia- ja ansiomerkit.

Arvonimijärjestelmän peruspiirteet ovat yhteydessä arvonimien historiaan. Vanhoja kunnia-arvon muotoja on ollut Suomessa käytössä jo 1500-luvulla. Aatelistarvojen tai muiden perinnöllisten arvojen myöntäminen kiellettiin vuonna 1919 annetussa Suomen hallitusmuodossa (94/1919). Mahdollisuus myöntää arvonimiä sekä kunnia- ja ansiomerkkejä sen sijaan säilytettiin. Arvonimillä on myös yhteys virka-arvoihin. Suomen autonomian aikaisessa ns. rankijärjestelmässä Suomen suuriruhtinaskunnan sotilas- ja siviilivirat oli jaettu niiden arvon mukaan neljääntoista luokkaan, joista kuitenkin Suomessa ensimmäinen luokka oli tyhjä. Suomessa siviilivirka-arvot myönnettiin erityisinä huomionosoituksina. Vuonna 1897 annettu viimeinen Arvojärjestys Suomen suurruhtinaanmaalle (29/1897, jäljempänä *arvojärjestys*) kumottiin vuonna 1927 annetulla asetuksella. (ks. HE 146/1999 vp, s. 6–7).

Suomen itsenäisyyden alussa arvonimiä myönsi valtionhoitaja. Vuoden 1919 hallitusmuodon (94/1919) voimaantulon jälkeen arvonimiä on myöntänyt tasavallan presidentti. Tehtävän on katsottu liittyvän tasavallan presidentin erityisiin perinteisiin toimivaltuuksiin ja hänen asemaansa valtion päämiehenä (ks. HE 146/1999 vp, s. 9). Tasavallan presidentti päättää yksittäistä arvonimeä tai muuta julkisen arvonnannon osoitusta koskevasta asiasta, jollei päätöksentekoa ole säädetty muun viranomaisen tehtäväksi.

Valtioneuvoston kansliasta annetun valtioneuvoston asetuksen (393/2007) 1 §:n 17 kohdan mukaan valtioneuvoston kanslian tehtäviä ovat tasavallan presidentin annettavaksi säädettyt arvonimet. Muiden ministeriöiden toimialaan kuuluvia arvonimiä, jotka tasavallan presidentti myöntää, ovat opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalla akateemikon ja taiteen akateemikon arvonimet sekä ulkoministeriön toimialalla eräät ulkoasiainhallinnon arvonimet. Akateemikon arvonimen tasavallan presidentti myöntää Suomen Akatemian esityksestä Suomen Akatemiasta annetun lain (922/2009) nojalla. Taiteen akateemikon arvonimen tasavallan presidentti myöntää taideneuvoston esityksestä valtion taiteilija-apurahoista annetun lain (734/1969) nojalla. Ulkoasiainhallinnon arvonimistä säädetään ulkoasiainhallinnosta annetussa laissa (204/2000).

2.2 Lainsäädäntö

Arvonimistä säädettiin Suomen itsenäisyyden alkua ajoista 2000-luvun alkuun saakka osana leimaverolainsäädäntöä. Asiakirja, jolla annettiin arvonimi todellisen viran sitä seuraamatta, oli varustettava leimaverolainsäädännön mukaisesti leimalla. Tarkempia määräyksiä leimaverolakien soveltamisesta annettiin valtioneuvoston päätöksillä. Leimaveroja koskevan sääntelyn rinnalla arvonimiasioissa noudatettiin vuosikymmenten aikana muotoutuneita käytäntöjä (ks. HE 146/1999 vp, s. 7).

Nykyisin arvonimistä säädetään julkisista arvonnannon osoituksista annetussa laissa (1215/1999, jäljempänä *arvonimilaki*). Arvonimilaki tuli voimaan 1.3.2000. Lain säätämisen taustalla on samana päivänä voimaan tullut perustuslaki. Perustuslain 80 §:ään sisältyy vaatimus, jonka mukaan asetuksia voidaan antaa vain laissa säädetyn valtuuden nojalla. Arvonimilain 1 ja 2 § sisältävät valtuudet kunnia- ja ansiomerkkejä sekä arvonimiä koskevien tasavallan presidentin asetusten antamiseen. Perustuslaissa säädetään myös tasavallan presidentin ratkaisuvallasta. Perustuslain 58 §:n 1 momentin mukaan tasavallan presidentti käyttää ratkaisuvalltaansa valtioneuvoston ratkaisuehdotuksesta, jollei lailla ole toisin säädetty. Arvonimilain 2 ja 3 §:n mukaan presidentti päättää arvonimiasioista ilman valtioneuvoston ratkaisuehdotusta. Arvonimilakiin lisättiin 1.11.2021 voimaan tulleella lailla julkisen arvonnannon osoituksista annetun lain muuttamisesta (893/2021) säännökset arvonimiasioita käsittelevien viranomaisten oikeudesta käsitellä ja saada muilta viranomaisilta arvonimiasioiden käsittelyä varten tarvittavia tietoja.

Arvonimistä suoritettavasta verosta annetussa laissa (1388/2001, jäljempänä *arvonimiverolaki*) säädetään muun muassa arvonimistä suoritettavan veron (jäljempänä myös *arvonimivero*) perusteesta, veron määrästä, verovelvollisuudesta, veron määräämisestä, veron maksamisesta sekä muutoksenhausta. Arvonimiverolaki tuli voimaan 1.1.2002. Arvonimiveroon liittyviä menettelysäännöksiä on muutettu arvonimistä suoritettavasta verosta annetun lain sekä sen tiettyjen säännösten muuttamisesta annetuilla laeilla (525/2010, 797/2016, 25/2018 ja 449/2022).

Arvonimiverolailla korvattiin vuoden 1943 leimaverolain (662/1943) säännökset viranomaisten toimituskirjoista suoritettavasta leimaverosta ja kumottiin leimaverolaki siihen tehtyine muutoksineen. Leimaverolaista oli vuosien mittaan kumottu säännöksiä, ja erilaisista leimaveroista oli luovuttu, minkä vuoksi kyseisestä laista oli tullut sekava ja vaikeaselkoinen (ks. HE 195/2001 vp, s. 1). Leimaverosäännösten asteittaisella kumoamisella oli yhteys vuonna 1992 annettuun maksuperustelakiin (150/1992), jossa säädettiin yleiset perusteet valtion suoritteiden

maksullisuudelle ja maksujen suuruudelle. Tavoitteena oli, että viranomaiset siirtyisivät perimään toimituskirjoistaan leimaveron sijasta maksuja silloin, kun kysymyksessä ei ole fiskaalisilla perusteilla perittävä vero (ks. HE 141/1993 vp, s. 1 ja HE 176/1991 vp).

Arvonimilakia ja arvonimiverolakia sovelletaan arvonimistä annetun tasavallan presidentin asetuksen (381/2000, jäljempänä *arvonimiasetus*) liitteessä lueteltuihin arvonimiin. Kyseiset arvonimiasiat esitellään valtioneuvoston kansliasta. Arvonimilakia ja arvonimiverolakia ei sovelleta ulkoasiainhallinnon virkamiehelle ulkoasiainhallintolain (204/2000) 28 §:n nojalla myönnettäviin arvonimiin eikä myönnettäessä akateemikon tai taiteen akateemikon arvonimi. Arvonimilaki ja arvonimiverolaki eivät myöskään koske piispojen ja tuomiokapitulien myöntämiä arvonimia (ks. myös HE 195/2001 vp, s. 4).

Arvonimiasetuksessa säädetään arvonimien myöntämisen ja peruuttamisen edellytyksistä, arvonimiasioiden käsittelystä sekä arvonimilautakunnasta. Asetus tuli voimaan 1.5.2000. Asetusta on viimeksi muutettu 1.11.2024 voimaan tulleella tasavallan presidentin asetuksella arvonimistä annetun tasavallan presidentin asetuksen liitteen 1 muuttamisesta (560/2024, jäljempänä *vuoden 2024 muutosasetus*). Liitteen muuttamisen myötä arvonimi, joihin arvonimilakia ja arvonimiverolakia sovelletaan, on 114. Arvonimet jakautuvat kuuteentoista ryhmään, jotka ilmentävät arvonimien välistä arvojärjestystä. Samalla toimialalla voi olla käytössä useita eri arvonimia.

2.3 Yleiset edellytykset ja rajoitukset arvonimen myöntämiselle sekä menettely

Yleisistä edellytyksistä ja rajoituksista arvonimen myöntämiselle säädetään arvonimiasetuksen 3 §:ssä. Asetuksen 3 §:n 1 momentin mukaan arvonimen saajan tulee olla erityisen ansioitunut, hyvämaineinen ja nuhteeton ja soveltua esitetyn arvonimen saajaksi. Saman säännöksen mukaan arvonimen myöntämisen yleisiä edellytyksiä arvioidaan kokonaisuutena ottaen huomioon arvonimihakemuksessa esitetyt seikat, saadut selvitykset sekä muut tiedossa olevat seikat. Henkilön ansioituneisuutta arvioidaan käytännössä paitsi suhteessa hänelle haettuun arvonimeen myös siihen, mihin arvonimiasetuksen liitteen mukaiseen ryhmään kyseinen arvonimi kuuluu. Asetuksen 3 §:n 3 momentissa arkkiaarin arvonimen sekä ylisosiaalineuvoksen arvonimen myöntämistä rajoitetaan säätämällä, että kumpikin arvonimistä voi olla vain yhdellä elossa olevalla henkilöllä.

Arvonimien myöntämistä koskevan valtioneuvoston kanslian ohjeistuksen lähtökohtana on, että arvonimi myönnetään vain henkilölle, joka on jo täyttänyt 50 vuotta, jolloin tarvittavia ansioita on ehtinyt kertyä. Vakiintuneena toimintatapana on myös, ettei arvonimeä myönnetä henkilölle, jolle on myönnetty Vapaudenristin, Suomen Valkoisen Ruusun tai Suomen Leijonan ritarikunnan kunniamerkki tai jokin tasavallan presidentin myönnettäväksi kuuluva arvonimi viimeisten seitsemän vuoden aikana. Vastaavasti arvonimen myöntämisestä seuraa seitsemän vuoden karenssi kunniamerkin myöntämiselle. Arvonimeä ei pääsääntöisesti myönnetä sinä kalenterivuonna, jolloin henkilö täyttää niin sanottuja tasavuotia. Näin korostetaan arvonimien myöntämistä ansioiden perusteella.

Arvonimiasetuksen 4 §:ssä säädetään arvonimen myöntämistä koskevan esityksen tekemisestä. Tällaisen esityksen voivat arvonimiasetuksen 4 §:n 1 momentin mukaan tehdä yksityiset henkilöt tai yhteisöt. Asetuksen 3 §:n 2 momentin mukaan henkilö ei voi esittää itselleen arvonimeä. Arvonimeä koskeva hakemus osoitetaan asetuksen 4 §:n 1 momentin mukaan tasavallan presidentille. Esitys on asetuksen 4 §:n 2 momentin mukaan tehtävä kirjallisesti.

Arvonimiverolain 1 §:n mukaan avoimesta kirjeestä, jolla tasavallan presidentti myöntää arvonimiasetuksessa tarkoitetun arvonimen, suoritetaan veroa valtiolle. Arvonimiverolain 3 §:n

mukaan arvonimeä koskevan esityksen tekijä on velvollinen suorittamaan kyseisen veron. Arvonimiasetuksen 4 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan arvonimeä koskevaan esitykseen on liitettävä esityksen tekijän antama sitoumus arvonimestä perittävän veron suorittamisesta.

Arvonimeä koskeva esitys voi arvonimiasetuksen 7 §:n mukaan koskea myös uutta arvonimeä eli arvonimeä, joka ei sisälly asetuksen liitteeseen. Näin voidaan ottaa huomioon yhteiskunnan ja elinkeinoelämän kehittyminen. Käytännössä arvonimen esittäjän tulee esittää uudelle arvonimelle perustelut. Esityksen tulee sisältää myös asetuksen 4 §:n 2 momentin 2 kohdan mukainen maksusitoumus. Arvonimen käyttöönotto edellyttää, että arvonimi lisätään tasavallan presidentin antamalla asetuksella arvonimiasetuksen liitteeseen. Se, mihin liitteen kuudestatoista ryhmästä arvonimi päätetään sijoittaa, määrittää samalla arvonimestä suoritettavan veron määrän. Asetusmuutoksen jälkeen tasavallan presidentti voi myöntää kyseisen uuden arvonimen. Uusia arvonimiä pyritään ottamaan käyttöön useampia kerrallaan.

Arvonimiasioiden käsittelystä säädetään arvonimiasetuksen 5 §:ssä. Valtioneuvoston kanslia voi asetuksen 5 §:n 1 momentin mukaan pyytää arvonimiesityksestä lausunnon poliisilta, Verohallinnolta, Oikeusrekisterikeskukselta sekä muilta tarpeelliseksi katsomiltaan tahoilta. Henkilöltä, jolle arvonimeä esitetään, pyydetään arvonimiasetuksen 3 §:n 2 momentin mukainen suostumus häntä koskevien salassa pidettävien tietojen pyytämiseen asetuksen 5 §:n 1 momentissa tarkoitetuilta viranomaisilta. Esitettävästä arvonimestä riippuu, miltä muilta tarpeelliseksi katsomiltaan tahoilta valtioneuvoston kanslia pyytää lausunnon.

Arvonimilain 3 §:n 1 momentin mukaan arvonimiä ja muita julkisen arvonnannon osoituksia koskevien tasavallan presidentin päätösten valmistelua varten voi olla erityisiä toimielimiä. Arvonimiasetuksen 6 §:n 1 momentin mukaan arvonimiasioiden valmistelua varten valtioneuvoston kanslian yhteydessä on arvonimilautakunta, jonka puheenjohtajana toimii pääministeri. Lautakuntaan kuuluu saman säännöksen mukaan puheenjohtajan lisäksi enintään yhdeksän jäsentä, jotka nimitetään kuudeksi vuodeksi kerrallaan. Arvonimilautakunnan jäsenten tulee arvonimiasetuksen 6 §:n 3 momentin mukaan edustaa yhteiskunnallisten asioiden, kulttuurin ja elinkeinoelämän erityisen hyvää asiantuntemusta. Asetuksen 6 §:n 4 momentin mukaan arvonimilautakunta puoltaa esityksiä tasavallan presidentin hyväksyttäväksi, jos arvonimen myöntämisen edellytysten arvioidaan täyttyvän. Käytännössä arvonimilautakunta käsittelee arvonimiesitykset ja antaa niistä lausunnon.

Arvonimeä koskeva esitys esitellään tasavallan presidentin päätettäväksi valtioneuvoston kansliasta. Arvonimilain 2 §:n 2 momentin mukaan tasavallan presidentti tekee päätöksen valtioneuvostossa ilman valtioneuvoston ratkaisuehdotusta. Arvonimiasetuksen 9 §:n mukaan tasavallan presidentti voi ratkaisua tehdessään poiketa arvonimilautakunnan puoltamista arvonimen saajista tai myöntää arvonimen noudattamatta arvonimiasetuksen menettelyä koskevia säännöksiä. Presidentti ei voi kuitenkaan poiketa asetuksen 4 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua veron suorittamista koskevasta sitoumuksesta.

Vakiintuneen käytännön mukaan arvonimien hakukierroksia on vuosittain kaksi. Hakukierroksista ensimmäinen alkaa 1.1. ja päättyy 30.6. Toinen hakukierros alkaa 1.7. ja päättyy 31.12. Pääministeri esittelee vakiintuneesti kaksi kertaa vuodessa arvonimilautakunnan puoltamat arvonimiesitykset tasavallan presidentille, joka tekee niitä koskevat ratkaisut ilman valtioneuvoston ratkaisuehdotusta. Toinen arvonimiesityksiä koskevista tasavallan presidentin esittelyistä on yleensä touko–kesäkuussa ja toinen marras–joulukuussa.

Arvonimiasetuksen 5 §:n 3 momentin mukaan arvonimestä annetaan toimituskirjana tasavallan presidentin avoin kirje, josta peritään veroa siten kuin arvonimiverolaissa säädetään. Arvonimiverolain 4 §:n mukaan veron avoimesta kirjeestä määrää valtioneuvoston kanslia. Lain 5 §:n

mukaan vero maksetaan valtiovarainministeriön määräämään maksupaikkaan. Valtioneuvoston kanslia ilmoittaa tarvittavat maksutiedot arvonimihakemuksen yhteyshenkilölle ja toimittaa hänelle arvonimiveroa koskevan muutoksenhakuosoituksen. Oikeudesta muutoksenhakuun säädetään arvonimiverolain 7 §:ssä. Muutoksenhausta säädetään arvonimiverolain 6 §:ssä sekä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Arvonimiverolain 9 § koskee veronkantolain (11/2018) säännösten soveltamista arvonimiveron osalta.

Arvonimiasetuksen 8 §:n mukaan arvonimen haltija voi menettää arvonimen, jos hänet tuomitaan yli yhden vuoden vankeusrangaistukseen.

Arvonimiasioiden valmistelun arvioidaan vaativan valtioneuvoston kansliassa vuosittain noin yhden henkilötyövuoden. Arvonimiasioista vastaavat virkamiehet huolehtivat arvonimiä koskevasta neuvonnasta, tutustuvat arvonimiesityksiin, pyytävät tarvittaessa hakijoilta lisätietoja, järjestävät arvonimiesityksiä koskevan lausuntokierroksen, kokoavat ja toimittavat aineiston arvonimilautakunnan kokouksia varten, toimivat arvonimilautakunnan sihteeristönä, valmistelevat tasavallan presidentin esittelyjä arvonimiasioissa, laativat tasavallan presidentin avoimet kirjeet ja toimittavat ne tasavallan presidentin allekirjoittamina ja sinetöityinä vastaanottajille sekä suorittavat tiettyjä arvonimiveron laskuttamiseen liittyviä tehtäviä.

2.4 Veron määräytyminen

Arvonimistä suoritettavan veron perustavoitteet ja peruspiirteet ovat muotoutuneet leimaverolainsäädännön voimassaoloaikana. Veron tavoite on fiskaalinen. Leimaveron perimisen osalta korostui periaate, jonka mukaan vero muodosti samalla korvauksen viranomaiselle aiheutuneista kuluista. Lisäksi vero ilmentää kunkin arvonimen arvostusta. Mitä arvokkaampana arvonimeä pidetään, sitä korkeampi vero siitä on suoritettava. Vero peritään viranomaisen toimituskirjasta, jolla arvonimi myönnetään. Vero on kertaluonteinen. Veron määräytymistä koskevat lainsäädännölliset ratkaisut ovat vaihdelleet eri aikoina.

Vuonna 1918 leimamaksusta annetun lain (177/1918) sekä vuosina 1920 ja 1921 annettujen leimaverolakien (334/1920 ja 270/1921) mukaan arvokirja, valtakirja tai muu asiakirja, jolla henkilölle annettiin nimi tai arvo, todellisen viran sitä seuraamatta, oli varustettava leimalla kyseisessä laissa säädetyin määrin. Vaadittujen leimojen määrä riippui siitä, mihin neljästätoista arvojärjestyksen mukaisesta arvoluokasta arvonimi kuului. Laeissa vahvistettiin leimojen määrää kunkin arvoluokan osalta erikseen. Niiden arvonimien osalta, jotka eivät kuuluneet mihinkään arvoluokkaan, vahvistettiin yhteinen leimavero. Arvojärjestys kumottiin asetuksella vuonna 1927.

Vuoden 1929 leimaverolaissa (413/1929) ja vuoden 1943 leimaverolaissa (662/1943) vahvistettiin enimmäis- ja vähimmäismäärä leimaverolle, joka oli suoritettava avoimesta kirjeestä tai muusta asiakirjasta, jolla annetaan arvonimi todellisen viran sitä seuraamatta. Tarkemmat määräykset sisältyivät leimaverolain soveltamisesta vuosina 1929 ja 1943 annettuihin valtioneuvoston päätöksiin (414/1929 ja 663/1943) muutossäädöksineen. Valtioneuvoston päätöksissä ja niiden muutossäädöksissä lueteltiin arvonimet ja vahvistettiin leimaveron määrä kunkin arvonimen osalta leimaverolaissa määrätyissä rajoissa. Valtioneuvoston päätökset vakiinnuttivat arvonimien järjestyksen siten, että veroasteikon yläpäässä olivat arvonimet valtioneuvos ja vuorineuvos sekä alapäässä arvonimet director cantus ja director musicae. Myönnettäessä arvonimi, jota ei mainittu leimaverolain soveltamisesta annetussa valtioneuvoston päätöksessä, määräsi valtioneuvosto arvonimeä koskevasta toimituskirjasta suoritettavan leimaveron määrän.

Voimassa olevan arvonimiverolain 1 §:n mukaan avoimesta kirjeestä, jolla tasavallan presidentti myöntää arvonimiasetuksessa tarkoitetun arvonimen, suoritetaan veroa valtiolle sen

mukaan kuin kyseisessä laissa säädetään. Veron määrä vahvistetaan arvonimiverolain 2 §:n mukaisessa veroasteikossa (jäljempänä myös *veroasteikko*). Vero määräytyy siten laissa eikä enää sitä alemman asteisessa säädöksessä. Veroasteikossa on kuusitoista ryhmää (jäljempänä myös *veroryhmä*), joiden osalta viitataan arvonimiasetuksen liitteen kuuteentoista ryhmään. Arvonimiveron määrä määräytyy kunkin arvonimiasetuksen liitteessä mainitun 114 arvonimen osalta sen mukaan, mihin liitteen kuudestatoista ryhmästä arvonimi kuuluu. Arvonimiverolain 2 §:ssä viitataan arvonimiasetuksen 2 §:n liitteeseen 1. Kyseinen viittaus on säädösteknisesti vanhentunut, koska säännös on kumottu. Tämä ei kuitenkaan vaikuta lain soveltamiseen.

Arvonimiverolain 2 §:n veroasteikko on seuraava:

	Jos arvonimen saaja ei ole päätoimisessa virka- tai työsuhteessa taikka muussa siihen verrattavassa palvelussuhteessa valtioon, kuntaan tai kirkkoon	Jos arvonimen saaja on päätoimisessa virka- tai työsuhteessa taikka muussa siihen verrattavassa palvelussuhteessa valtioon, kuntaan tai kirkkoon
	Vero euroa	Vero euroa
Ryhmään 1 kuuluvat arvonimet	48 400	12 100
Ryhmään 2 kuuluvat arvonimet	33 300	8 300
Ryhmään 3 kuuluvat arvonimet	24 200	6 000
Ryhmään 4 kuuluvat arvonimet	19 300	4 800
Ryhmään 5 kuuluvat arvonimet	16 400	4 100
Ryhmään 6 kuuluvat arvonimet	12 000	3 000
Ryhmään 7 kuuluvat arvonimet	8 700	2 200
Ryhmään 8 kuuluvat arvonimet	6 200	1 550
Ryhmään 9 kuuluvat arvonimet	4 250	1 100
Ryhmään 10 kuuluvat arvonimet	3 300	820
Ryhmään 11 kuuluvat arvonimet	2 700	680
Ryhmään 12 kuuluvat arvonimet	1 100	270
Ryhmään 13 kuuluvat arvonimet	770	200
Ryhmään 14 kuuluvat arvonimet	640	160
Ryhmään 15 kuuluvat arvonimet	330	80
Ryhmään 16 kuuluvat arvonimet	70	50

Veroryhmissä on arvonimiasetuksen liitteen mukaisesti vähimmillään yksi arvonimi (ryhmä 15) ja enimmillään 34 arvonimeä (ryhmä 8). Veron määrä on veroasteikon mukaan korkein ”ryhmään 1 kuuluvat arvonimet”-nimisessä ryhmässä ja matalin ”ryhmään 16 kuuluvat arvonimet”-nimisessä ryhmässä. Ryhmään 1 kuuluvat arvonimet valtioneuvos ja vuorineuvos. Ryhmään 16 kuuluvat arvonimet director cantus ja director musicaes. Yksittäistä arvonimeä koskevan veroryhmän muuttaminen edellyttää arvonimiasetuksen liitteen 1 muuttamista.

2.5 Julkisyhteisön palveluksessa olevat arvonimen saajat

Arvonimistä suoritettavan veron määrä on Suomen itsenäisyyden alusta alkaen ollut alempi, jos arvonimen saaja on valtion, kunnan tai kirkon palveluksessa. Tämä selittyy arvonimijärjestelmän historiallisilla erityispiirteillä. Arvonimien, virka-arvojen ja virkojen välillä on ollut kiinteä yhteys, jota muun muassa useat ”neuvos”-päätteiset arvonimet, virka-arvot ja virkanimikkeet ilmentävät. Arvonimiä myönnetään todellisen viran sitä seuraamatta.

Vuonna 1918 annettuun lakiin leimamaksusta (177/1918) sekä vuosien 1920 ja 1921 leimaverolakeihin (334/1920 ja 270/1921) sisältyneet taulukot arvonimistä suoritettavasta leimaverosta koskivat henkilöitä, jotka eivät olleet valtion, kirkon tai kunnan palveluksessa. Laeissa säädettiin, että jos arvonimi annetaan henkilölle, jolla on tai on ollut valtion, kirkon tai sellainen kunnan virka, johon valtion viranomaisen antaa valtakirjan, on veron määrät puolet taulukon mukaisesta määrästä.

Vuoden 1929 leimaverolain (413/1929) mukaan arvonimestä suoritettavan leimaveron enimmäismäärä ja vähimmäismäärä olivat kolmasosa veron täysimääräisestä enimmäismäärästä ja vähimmäismäärästä, jos arvonimen saajalla oli valtion, kunnan vai kirkon virka. Vuoden 1943 leimaverolain (662/1943) mukaan veron enimmäis- ja vähimmäismäärä olivat puolet veron täysimääräisestä enimmäis- ja vähimmäismäärästä, jos arvonimen saajalla oli valtion, kunnan tai kirkollinen vakinainen virka tai toimi. Vuoden 1943 leimaverolakia muutettiin vuosittain tai sitä useammin, jolloin myös prosentuaalinen suhdeluku täysimääräisen veron ja alemman veron välillä saattoi muuttua. Myös vakinaista virkaa tai toimea koskevaa mainintaa tarkistettiin vastaamaan työelämän muuttumista. Vuonna 1993 annetussa laissa leimaverolain muuttamisesta (1080/1993) määreenä oli ”henkilö, joka on päätoimisessa virka- tai työsuhteessa taikka muussa siihen verrattavassa palvelussuhteessa valtioon, kuntaan tai kirkkoon”. Valtion, kunnan tai kirkon päätoimisessa palveluksessa ansioitunut eläkkeellä oleva arvonimen saaja rinnastettiin valtioneuvoston päätöksissä henkilöön, joka oli edelleen valtion, kunnan ja kirkon palveluksessa. Verolle oli heidän osaltaan vahvistettu vähimmäismäärä. Tällaisesta vähimmäismäärästä kuitenkin luovuttiin.

Voimassa olevan arvonimiverolain 2 §:n veroasteikossa on kaksi saraketta siten, että ensimmäisessä sarakkeessa vahvistetaan täysimääräisen veron määrä ja toisessa sarakkeessa alemman veron määrä. Ensimmäisen sarakkeen mukainen vero peritään, jos arvonimen saaja ei ole päätoimisessa virka- tai työsuhteessa taikka muussa siihen verrattavassa palvelussuhteessa valtioon, kuntaan tai kirkkoon. Vero peritään toisen sarakkeen mukaisesti, jos arvonimen saaja on päätoimisessa virka- tai työsuhteessa taikka muussa siihen verrattavassa palvelussuhteessa valtioon, kuntaan tai kirkkoon. Alemman veron määrä on keskimäärin 25 prosenttia täysimääräisestä verosta. Esimerkiksi ryhmässä 1 täysimääräisen veron määrä on 48 400 euroa ja alemman veron määrä on 12 100 euroa. Ryhmässä 16 täysimääräinen vero on kuitenkin 70 euroa ja alempi vero on 50 euroa eli alempi vero on noin 70 prosenttia täysimääräisestä verosta. Veroasteikon kahta saraketta koskevaa vakiintunutta tulkintakäytäntöä kuvataan kohdassa 6.

Vertailuna todettakoon, ettei ritarikuntien kunniamerkit jakautuvat valtion maksamiin ja yksityisten maksamiin (ks. myös asetus Suomen Leijonan ritarikunnan perustamisesta (747/1942)

ja Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan ohjesääntö 16.5.1919). Lunastusmaksuja ei peritä valtion kirjanpitoyksikön, viraston tai laitoksen taikka talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston virkamiehen tai työntekijän kunniamerkistä eikä mitaleista. Ulkomaalainen saa kunniamerkin lunastuksetta. Kunniamerkkien maksullisuuden perusteita muutettiin 1.1.2018 voimaan tulleella tasavallan presidentin asetuksella Suomen Leijonan ritarikunnan perustamisesta annetun asetuksen 14 §:n muuttamisesta (134/2008). Aiemmin kaikille maksuttomiin kuuluneet ansioristit muutettiin tuolloin myös maksullisiksi. Vuosittain annetaan noin 5 000 kunniamerkkiä, joista vajaat 2 000 on kaikille maksuttomia mitaleja.

2.6 Veron tarkistaminen

Viranomaisten toimituskirjoista suoritettavia leimaveroja tarkistettiin leimaverolainsäädännön voimassa ollessa säännönmukaisesti muuttamalla leimaverolakia ja leimaverolain soveltamisesta annettuja valtioneuvoston päätöksiä. Korotukset saattoivat koskea kaikkia eri toimituskirjatyyppejä tai vain osaa niistä. Korotusten suuruus saattoi vaihdella sen mukaan, minkä tyyppisestä tai kuinka pitkstä toimituskirjasta oli kyse. Leimaverolakien ja niiden muuttamisesta annettujen lakien esitöissä veron määrien korotuksia perusteltiin erityisesti valtion talouden tilanteella, rahanarvon muuttumisella, hintatason ja elinkustannusten nousemisella sekä toimituskirjoihin liittyvällä kustannusvastaavuuden tavoitteella. Arvonimiä koskevien toimituskirjojen osalta leimaverojen korotukset saattoivat koskea kaikkia arvonimiä tai vain osaa niistä. Yksittäisiä arvonimiä koskevia leimaveroja on saatettu korottaa kyseisen arvonimen arvostuksen nostamiseksi tai tiettyjen arvonimien keskinäisen arvojärjestyksen tarkistamiseksi. Korotusten suuruus on voinut vaihdella eri arvonimien välillä. Korotukset ovat myös voineet vaikuttaa veroasteikon ensimmäisen sarakkeen ja toisen sarakkeen mukaisten verojen väliseen prosentuaaliseen suhteeseen. Korotukset ovat tapahtuneet kulloinkin voimassa olevan leimaverosääntelyn mukaisesti joko muuttamalla leimaverolakia tai sen soveltamisesta annettuja valtioneuvoston päätöksiä. Korotusten yhteydessä on tehty myös pyöristyksiä.

Korotusten suuruus on vaihdellut eri aikoina. Esimerkiksi itsenäisyyden alkuaikoina korotukset saattoivat olla varsin suuria. Maltillisempia tarkistuksia on tehty esimerkiksi 1980-luvulla, joskin korotusten aikaväli on voinut olla pieni. Vuonna 1987 toimituskirjoista suoritettavien leimaverojen määriä korotettiin, jotta toimituskirjojen antamisesta aiheutuneet kustannukset eivät olisi korkeammat kuin niistä suoritettava leimavero (HE 61/1987 vp). Hintatason arvioitiin nousseen vuodesta 1984 vuoteen 1987 noin 20 prosenttia. Leimaveron määriä ehdotettiin korotettaviksi kuitenkin vain keskimäärin 10 prosentilla. Leimaveron perimisen helpottamiseksi markkamäärät ehdotettiin pyöristettäväksi ylöspäin täyteen markkaan tai kymmeneen markkaan. Vuotta myöhemmin tehtiin 10 prosentin lisäkorotus (HE 117/88 vp). Vuonna 1992 muista toimituskirjoista kuin passista suoritettavien leimaverojen määriä korotettiin 10 prosentilla. Samalla verojen määriä pyöristettiin ylöspäin. Esillä oli myös vaihtoehto, jossa rahanarvon aleneminen olisi otettu täysimääräisemmin huomioon. Suuremmasta veron määrän korotuksesta kuitenkin luovuttiin, koska sen pelättiin vauhdittavan inflaatiota (VvM 30/91 vp). Arvonimistä suoritettavia leimaveroja on voitu korottaa myös valtioneuvoston päätöksissä leimaverolaissa vahvistettujen enimmäis- ja vähimmäismäärien rajoissa. Esimerkiksi vuonna 1988 tehtiin eri arvonimien osalta keskimäärin 40 prosentin korotuksia (valtioneuvoston päätös leimaverolain soveltamisesta annetun valtioneuvoston päätöksen 4 §:n muuttamisesta (733/88)).

Säädettäessä arvonimiverolaki vuonna 2001 lain 2 §:n veroasteikon mukaiset veromäärät määrytyivät siten, että veromääriä korotettiin noin 15 prosentilla suhteessa vuoteen 1992, jolloin arvonimistä suoritettavien leimaverojen määrää oli tarkistettu viimeksi. Tämän suuruisen korotuksen katsottiin lain esitöissä vastaavan elinkustannusindeksin muutosta vuodesta 1992. Lisäksi vuoden 2002 alusta siirryttiin käyttämään rahayksikkönä euroa, minkä vuoksi

markkamäärät muunnettiin euroiksi käyttäen euron kurssia 5,94573 suhteessa markkaan. Näin saadut määrät pyöristettiin ylös- tai alaspäin (ks. HE 195/2001 vp, s. 3).

Arvonimiveron määrää ei ole tarkistettu arvonimiverolain voimaantulon jälkeen 1.1.2002. Kustannus- ja ansiotasoindeksit ovat kohonneet olennaisesti vuosina 2002–2025. Lisäksi kolmessa alimmassa arvonimiasetuksen liitteen mukaisessa ryhmässä eli ryhmissä 14–16 arvonimiveron määrä on matala suhteessa arvonimihakemusten käsittelyn viranomaiskustannuksiin. Vaikka arvonimiä koskevista leimaveroista luovuttiin leimaverolain (662/1943) kumoamisen yhteydessä ja arvonimistä suoritettavat verot siirrettiin maksuperustesaantelyn sijaan arvonimiverolakiin, ei ajatus siitä, että viranomaisten toimituskirjoista korvataan niistä viranomaisille aiheutuvat kustannukset ole menettänyt arvonimien osalta merkitystään.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on tarkistaa arvonimiverolain 2 §:n veroasteikkoa lain voimaantulon 1.1.2002 jälkeen tapahtuneen yleisen kustannuskehityksen huomioon ottamiseksi. Samalla pyritään varmistamaan, että arvonimivero kattaa veroasteikon alimpiin ryhmiin kuuluvien arvonimien osalta riittävällä tavalla arvonimihakemuksen käsittelyn viranomaiskustannukset. Veroasteikon tarkistaminen pyritään toteuttamaan tavalla, jossa arvonimet säilyvät sekä julkisoikeudellisten että yksityisoikeudellisten toimijoiden näkökulmasta varteenotettavana tapana hakea julkista tunnustusta henkilöille, jotka ovat erityisen ansioituneita ja jotka täyttävät muut arvonimien myöntämisedellytykset.

Esityksen tavoitteena on myös ajantasaistaa arvonimiverolain 2 §:n veroasteikon toisen sarakkeen luettelo julkisyhteisöistä, joiden palveluksessa olevien henkilöiden saamien arvonimien osalta sovelletaan kyseisen sarakkeen mukaista alempaa verokantaa, vastaamaan 1.1.2023 käyttöön otettua hyvinvointialueuudistuksen mukaista uutta järjestämisvastuurakennetta. Uudistuksen yhteydessä perustetut hyvinvointialueet lisättäisiin luetteloon julkisyhteisöistä valtion, kunnan ja kirkon rinnalle. Lisäys vastaisi arvonimiverolain vakiintunutta tulkintakäytäntöä ja selkeyttäisi lakia.

Esitys tarjoaa myös mahdollisuuden lakitekniisen korjauksen tekemiseen.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1. Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan, että arvonimiverolain 2 §:n veroasteikon mukaisten arvonimiverojen määriä korotetaan yleisen kustannuskehityksen huomioon ottamiseksi. Veron määrää tarkistettaisiin kaikissa veroasteikon kuudessatoista ryhmässä, joihin arvonimiasetuksen liitteessä mainitut 114 arvonimeä kuuluvat. Veron määrän tarkistus koskisi sekä veroasteikon ensimmäisen sarakkeen mukaista täysimääräistä verokantaa että veroasteikon toisen sarakkeen mukaista alempaa verokantaa. Veron määrää korotettaisiin noin 35 prosenttia kolmentoista korkeimman veroryhmän eli ryhmien 1–13 osalta. Kolmessa alimmassa veroryhmässä eli ryhmissä 14–16 korotus olisi tätä suurempi, jotta vero kattaisi myös näiden arvonimien osalta riittävällä tavalla arvonimihakemusten käsittelyn viranomaiskustannukset. Korotus ei kuitenkaan olisi näissä ryhmissä euromääräisesti suuri. Samalla tehtäisiin pyöristyksiä.

Esityksessä ehdotetaan myös hyvinvointialueiden lisäämistä veroasteikon toisen sarakkeen luetteloon julkisyhteisöistä, joiden päätoimisessa palveluksessa olevien henkilöiden saamien arvonimien osalta veroa peritään kyseisessä sarakkeessa vahvistetun alemman verokannan

mukaisesti. Maininta hyvinvointialueista sijoitettaisiin valtiota ja kuntaa koskevien mainintojen väliin.

Arvonimiverolain 2 §:n veroasteikkoa muutettaisiin seuraavasti:

	Jos arvonimen saaja ei ole päätoimisessa virka- tai työsuhteessa taikka muussa siihen verrattavassa palvelussuhteessa valtioon, <i>hyvinvointialueeseen</i> , kuntaan tai kirkkoon	Jos arvonimen saaja on päätoimisessa virka- tai työsuhteessa taikka muussa siihen verrattavassa palvelussuhteessa valtioon, <i>hyvinvointialueeseen</i> , kuntaan tai kirkkoon
	Vero euroa	Vero euroa
Ryhmään 1 kuuluvat arvonimet	65 000	16 000
Ryhmään 2 kuuluvat arvonimet	45 000	11 000
Ryhmään 3 kuuluvat arvonimet	33 000	8 000
Ryhmään 4 kuuluvat arvonimet	26 000	7 000
Ryhmään 5 kuuluvat arvonimet	22 000	6 000
Ryhmään 6 kuuluvat arvonimet	16 000	4 000
Ryhmään 7 kuuluvat arvonimet	12 000	3 000
Ryhmään 8 kuuluvat arvonimet	8 000	2 000
Ryhmään 9 kuuluvat arvonimet	6 000	1 500
Ryhmään 10 kuuluvat arvonimet	4 500	1 100
Ryhmään 11 kuuluvat arvonimet	3 600	900
Ryhmään 12 kuuluvat arvonimet	1 500	500
Ryhmään 13 kuuluvat arvonimet	1 000	350
Ryhmään 14 kuuluvat arvonimet	800	300
Ryhmään 15 kuuluvat arvonimet	500	250
Ryhmään 16 kuuluvat arvonimet	300	200

Lisäksi arvonimiverolain 2 §:ään tehtäisiin lakitekkinen korjaus poistamalla siitä viittaus arvonimiasetuksen 2 §:n liitteeseen 1. Arvonimiasetuksen 2 § on kumottu tasavallan presidentin asetuksella arvonimistä annetun tasavallan presidentin asetuksen muuttamisesta (478/2020) ja

arvonimiasetuksen liitteen I nimestä on poistettu järjestysnumero I tasavallan presidentin asetuksella arvonimistä annetun tasavallan presidentin asetuksen liitteen I muuttamisesta (560/2024).

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

Arvonimistä suoritettavan veron korottamisella voidaan arvioida olevan välittömiä vaikutuksia valtion tuloihin. Vaikutukset riippuvat kuitenkin paljolti siitä, miten korotukset vaikuttavat arvonimihakemusten määrään yleisesti ja miten korotukset vaikuttavat kutakin arvonimeä koskevien hakemusten määrään. Veron määrän tarkistukset on pyritty vahvistamaan tasolle, jossa arvonimet säilyvät sekä julkisoikeudellisten että yksityisoikeudellisten toimijoiden näkökulmasta vartenotettavana tapana hakea julkista tunnustusta henkilöille, jotka ovat erityisen ansioituneita ja jotka täyttävät muut arvonimien myöntämisedellytykset. Se, että arvonimiasetuksen liitteeseen lisättiin vuoden 2024 muutosasetuksella uusia arvonimiä yhteiskunnan ja elinkeinoelämän kehityksen huomioimiseksi, tukee myös tätä tavoitetta.

Vuosina 2020–2024 arvonimiesityksiä on tehty vuosittain noin 100:sta noin 200:aan. Vuosina 2020–2024 tasavallan presidentti on myöntänyt keskimäärin 130–150 arvonimeä vuodessa. Lukumäärässä on mukana myös aiempina vuosina tehtyjä arvonimiesityksiä, joiden käsittely on vaatinut tavanomaista enemmän aikaa esimerkiksi lisäselvitystarpeen vuoksi ja joita arvonimilautakunta on puoltanut tasavallan presidentille vasta saatuaan tarpeelliset lisäselvitykset.

Vuosien 2020–2024 arvonimiveron kokonaiskertymä valtiolle on ollut 4 316 200 euroa eli keskimääräinen vuosittainen kertymä on ollut runsaat 860 000 euroa. Noin puolet arvonimistä on myönnetty henkilöille, joiden osalta arvonimiverolain 2 §:n asteikon toisen sarakkeen soveltamisedellytykset täyttyvät. Tämä vastaa verokertymästä runsasta 13 prosenttia. Arvonimiveron kokonaiskertymää valtiolle ei voida pitää erityisen merkittävänä. Kertymä on ollut laskusuuntainen. Toisaalta vuoden 2024 muutosasetuksella arvonimiasetuksen liitteeseen lisättiin kahdeksan uutta arvonimeä, joiden osalta ei ole vielä juurikaan syntynyt soveltamiskäytäntöä.

Merkittävä osa arvonimiverosta kertyy veroryhmiin 2, 7 ja 8 kuuluvien arvonimien myöntämisestä. Veroryhmän 2 osalta tämä selittyy sillä, että ryhmään kuuluu viisitoista arvonimeä, arvonimivero on korkea ja suurimman osan arvonimen saajista osalta vero määrätään arvonimiverolain 2 §:n veroasteikon ensimmäisen sarakkeen mukaisesti täysimääräisenä. Erityisen paljon hakemuksia esitetään kauppaneuvoksen ja teollisuusneuvoksen arvonimien myöntämiseksi ja kyseisiä arvonimiä myös myönnetään varsin paljon. Tarkistuksen myötä arvonimivero nousisi tässä ryhmässä täysimääräisen veron osalta 33 300 eurosta 45 000 euroon ja alennetun veron osalta 8 300 eurosta 11 000 euroon. Veroryhmään 7 kuuluu kuusitoista arvonimeä ja ryhmään 8 kaksikymmentäkahdeksan. Vaikka arvonimivero on ryhmissä 7 ja 8 selvästi ylimpiä ryhmiä matalampi, on kertymä merkittävä, koska ryhmiin 7 ja 8 kuuluvia arvonimiä haetaan ja myönnetään varsin paljon. Arvonimiveron määrä nousisi ryhmässä 7 täysimääräisen veron osalta 8 700 eurosta 12 000 euroon ja alennetun veron osalta 2 200 eurosta 3 000 euroon. Vastaavasti ryhmässä 8 täysimääräinen vero nousisi 6 200 eurosta 8 000 euroon ja alennettu vero 1 550 eurosta 2 000 euroon.

Olettaen, ettei arvonimiä koskevien hakemusten ja myönnettävien arvonimien määrässä sekä arvonimien välisessä jakaumassa tapahdu olennaisia muutoksia suhteessa vuosiin 2020–2024, olisi arvonimiveron kertymä uusilla veron määrillä laskettuna viideltä vuodelta runsaat 5 800 000 euroa eli vuosittain keskimäärin runsaat 1 160 000 euroa. Jos veron tarkistaminen vaikuttaisi arvonimihakemusten määrään ja jos myönnettävien arvonimien määrä tämän johdosta

laskisi 10 prosenttia, olisi viiden vuoden kertymä laskennallisesti runsaat 5 170 000 euroa ja vuosittainen kertymä runsaat 1 034 000 euroa. Jos myönnettyjen arvonimien määrä laskisi 20 prosenttia, olisivat vastaavat laskennalliset kertymät runsaat 4 620 000 eli vajaat 925 000 euroa. Myönnettävien arvonimien määrää ja jakaumaa eri veroryhmien sekä kahden eri veroasteikon välillä ei ole kuitenkaan mahdollista arvioida ennakolta luotettavasti.

Arvonimiveron tarkistamisen vaikutukset valtion tuloihin voivat konkretisoitua aikaisintaan lain voimaantuloa seuraavana vuonna eli vuonna 2027. Tämä johtuu arvonimihakemusten käsittelyn aikataulusta. Arvonimihakemukset, jotka saapuvat tietyssä vuonna 1.1.–30.6., käsitellään vakiintuneesti arvonimilautakunnan kokouksessa kyseisen vuoden loka–marraskuussa. Ne arvonimiesitykset, joita puolletaan, esitellään tasavallan presidentin esittelyssä saman vuoden marras–joulukuussa. Arvonimiveron eräpäivä on maaliskuun lopussa seuraavana vuonna. Samalla on huomattava, että mahdollisten lisäselvitysten edellyttämä aika voi pidentää käsittely-aikaa.

Arvonimistä suoritettavan veron korottaminen ei vaikuta tuloverotukseen. Sitä, että henkilö vastaanottaa arvonimen, josta suoritettavan veron arvonimen hakija maksaa, ei katsota veronalaiseksi tuloksi.

Arvonimistä suoritettavan veron tarkistamisesta ei aiheudu merkittäviä hallinnollisia kustannuksia.

Arvonimiveron tarkistaminen voi vaikuttaa niiden tahojen käyttäytymiseen, jotka hakevat arvonimiä ja antavat arvonimiä koskevia maksusitoumuksia. Veron tarkistaminen voi kasvattaa sellaisten yritysten, yksityisoikeudellisten yhdistysten ja yksityishenkilöiden sekä julkisoikeudellisten yhteisöjen menoja, jotka tekevät arvonimiesityksiä ja antavat arvonimiä koskevan maksusitoumuksen. Arvonimien esittäminen perustuu aina vapaaseen harkintaan eikä veron tarkistusten vaikutuksia ole mahdollista ennakoida ja arvioida luotettavalla tavalla. Vaikutukset riippuvat kunkin tahon taloudellisesta tilanteesta ja muista olosuhteista. Huomionarvoista kuitenkin on, että julkisyhteisöjen esittämät arvonimihakemukset ovat kohdistuneet yritysten esittämiä hakemuksia harvemmin arvonimiasetuksen liitteen korkeimpiin ryhmiin.

4.2.2 Ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset

Arvonimiverojen tarkistamisessa on pyritty ottamaan huomioon tarve säilyttää korotukset kohdullisina arvonimien esittäjien kannalta. Samalla korotukset on haluttu pitää tasolla, jossa ne eivät vaikuttaisi merkittävästi arvonimihakemusten kokonaismäärään. Tavoitteena on ollut, että arvonimet säilyvät sekä julkisoikeudellisten että yksityisoikeudellisten tahojen näkökulmasta vartenotettavana tapana hakea julkista tunnustusta henkilöille, jotka ovat erityisen ansioituneita ja jotka täyttävät muut arvonimien myöntämisedellytykset. Arvonimiasetuksen muuttaminen lisäämällä sen liitteeseen vuoden 2024 muutosasetuksella uusia arvonimiä yhteiskunnan ja elinkeinoelämän kehityksen huomioimiseksi tukee tätä tavoitetta.

Arvonimiverojen korotuksissa on myös kiinnitetty huomiota yhdenvertaisuuteen. Korotukset on pyritty kohdistamaan mahdollisimman tasaisesti eri arvonimiryhmiin. Se, että kolmessa alimmassa arvonimiasetuksen liitteen mukaisessa ryhmässä korotus on muita ryhmiä prosentuaalisesti korkeampi, ei muuta tätä arviota. Kyseisten arvonimien hinnat säilyvät kuitenkin euro-määriltään maltillisina. On myös syytä todeta, että veron määrän korotukset soveltuvat yhtälailla tilanteisiin, joissa arvonimen saaja on päätoimisessa virka- tai työsuhteessa taikka muussa siihen verrattavassa palvelussuhteessa valtioon, hyvinvointialueeseen, kuntaan tai kirkkoon kuin tilanteisiin, joissa näin ei ole. Veroasteikon ensimmäisen ja toisen sarakkeen välillä ei toisin sanoen tehdä korostusten suhteen eroa.

Arvonimiveron korottaminen voi kuitenkin käytännössä vaikuttaa siihen, mihin arvonimiin hakemukset kohdistuvat. Tietyillä aloilla on käytössä useita arvonimiä. Kuten edellä kohdassa 2 on esitetty, arvonimet ovat arvokas ja perinteikäs tapa osoittaa henkilölle julkista tunnustusta hänen yhteiskunnan hyväksi tekemästään työstä. Arvonimen myöntäminen tehdään kokonaisharkinnan pohjalta. Päätöksen tekee tasavallan presidentti ilman valtioneuvoston ratkaisuehdotusta. Kenelläkään ei ole subjektiivista oikeutta arvonimeen. Arvonimestä ei seuraa arvonimen saajalle oikeuksia eikä velvollisuuksia. Kyse ei ole yksityisen oikeuksia ja etuja koskevasta ratkaisusta. Kunnia- ja arvomerkkeihin liittyy julkisina arvonnannon osoituksina samantapaisia erityispiirteitä (ks. muun muassa PeVM 8/1999 vp ja KHO 2010:68).

Arvonimiasetuksen liitteeseen lisättiin vuoden 2024 muutosasetuksella uusia arvonimiä nais-enemmistöisille aloille. Uusilla arvonimillä pyritään edistämään sukupuolten tasa-arvon toteutumista arvonimiasioissa. Arvonimiverojen korotukset eivät ole ristiriidassa tasa-arvon edistämisen tavoitteen kanssa.

5 Lausuntopalaute

Hallituksen esitys oli lausuntokierroksella lausuntopalvelu.fi-sivuston kautta 27.6.–19.8.2025.

Lausuntopalauteen johdosta ...

6 Säännöskohtaiset perustelut

6.1 Veron määrän tarkistaminen

Arvonimiveron määriä ei ole tarkistettu arvonimiverolain voimaantulon 1.1.2002 jälkeen. Veron määrä on jäänyt jälkeen yleisestä kustannuskehityksestä. Leimaverolainsäädännön voimassa ollessa veron tarkistuksia tehtiin aina tarpeen vaatiessa. Myös kunnia- ja ansiomerkkejä koskevia lunastusmaksuja on tarkistettu säännönmukaisesti.

Arvonimiveron tarkistamista ei ole sidottu mihinkään indeksiin. Indeksien hyödyntämiselle korotuksen suuruuden määrittämisessä ei ole periaatteellista lainsäädäntötekniistä estettä. Esimerkiksi kuluttajahintaindeksi on noussut vuoden 2002 alusta vuoden 2025 maaliskuuhun 52 prosenttia. Ansiotasoindeksi on samassa ajassa noussut 88 prosenttia siten, että budjettitalouden henkilöstöön kuuluvien osalta ansiotasoindeksi on noussut 97 prosenttia. Samalla on kuitenkin tärkeää, että veron kertakorotus on arvonimien esittäjien kannalta kohtuullinen ja ettei se vaikuta haitallisesti arvonimihakemusten määrään. Kokonaisharkinnan pohjalta veron määrän tarkistuksen suuruudeksi ehdotetaan noin 35 prosenttia. Kolmessa alimmassa veroryhmässä eli ryhmissä 14–16 korotus olisi tätä suurempi viranomaiskustannusten huomioon ottamiseksi. Korotus ei näissä ryhmissä olisi kuitenkaan euromääräisesti suuri.

Kolmeentoista korkeimpaan veroryhmään eli ryhmiin 1–13 kuuluu 107 arvonimeä. Korotus olisi rahamäärällisesti suurin ryhmässä 1, jossa täysimääräinen vero on ennen korotusta 48 400 euroa ja alennettu vero on 12 100 euroa. Korotus olisi täysimääräisen veron osalta 16 600 euron suuruinen, jolloin tarkistettu vero olisi 65 000 euroa. Alennetun veron osalta korotus olisi 3 900 euron suuruinen, jolloin tarkistettu vero olisi 16 000 euroa. Vuosina 2020–2024 ryhmiin 1–13 kuuluvien arvonimien osuus myönnettyistä arvonimistä on ollut keskimäärin 88 prosenttia.

Kolmessa alimmassa veroryhmässä eli ryhmissä 14–16 veron määrän tarkistus olisi prosentuaalisesti suurempi. Näihin ryhmiin kuuluu seitsemän arvonimeä. Ryhmän 14 osalta ensimmäisen sarakkeen mukainen vero on 640 euroa ja toisen sarakkeen mukainen vero on 160 euroa. Tarkistuksen jälkeen verot olisivat määriltään 800 euroa ja 300 euroa. Ryhmässä 15

arvonimiveron määrä on veroasteikon ensimmäisessä sarakkeessa 330 euroa ja toisessa sarakkeessa 80 euroa. Tarkistuksen jälkeen verot olisivat määriltään 500 euroa ja 250 euroa. Ryhmässä 16 vero on ensimmäisessä sarakkeessa 70 euroa ja toisessa sarakkeessa 50 euroa. Tarkistuksen jälkeen verot olisivat määriltään 300 euroa ja 200 euroa. Vuosina 2020–2024 näiden kolmen ryhmän arvonimien osuus myönnettyistä arvonimistä on ollut keskimäärin 12 prosenttia.

6.2 Hyvinvointialueiden sisällyttäminen luetteloon julkisyhteisöistä

Suomeen muodostettiin 1.1.2023 21 hyvinvointialuetta, joille siirrettiin kuntien vastuulla olleet sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät. Uudellamaalla sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu poikkeaa muun maan ratkaisusta siten, että Helsingin kaupungille jäi kuitenkin edelleen niiden järjestämisvastuu. Lisäksi palvelujen järjestämisestä vastaa Uudellamaalla neljä hyvinvointialuetta ja terveydenhuollossa lisäksi HUS-yhtymä. Hyvinvointialueet ovat kunnista ja valtiosta erillisiä julkisoikeudellisia yhteisöjä, jotka muodostavat niistä erillisen järjestelmätason. Hyvinvointialueuudistuksesta säädetään muun muassa hyvinvointialueesta annetussa laissa (611/2021), sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa (612/2021) ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetussa laissa (615/2021).

Arvonimiverolain 2 §:n mukaisen asteikon luetteloa on selkeyden vuoksi aiheellista täydentää maininnalla hyvinvointialueista. Tämä vastaa myös muussa lainsäädännössä omaksuttua lähestymistapaa. Hyvinvointialueiden perustaminen on otettu monilta osin verolainsäädännössä nimenomaisesti huomioon lisäämällä maininnat hyvinvointialueista niihin säännöksiin, joiden on haluttu koskevan myös hyvinvointialueita.

Hyvinvointialueita koskeva maininta merkitsisi arvonimiverolain vakiintuneen tulkintakäytännön kirjaamista lakiin. Hyvinvointialueiden päätoimisessa palveluksessa olevien henkilöiden saamista arvonimistä peritään jo nykyisin arvonimiverolain 2 §:n toisen sarakkeen mukaista alempaa veroa. Palvelussuhteella hyvinvointialueeseen tarkoitetaan myös virka- tai työsopimussuhdetta tai muuta palvelussuhdetta hyvinvointiyhtymään tai hyvinvointialueyhtymään. Alempaa verokantaa ei kuitenkaan sovelleta, jos arvonimen saaja on hyvinvointialueen tai hyvinvointiyhtymän liikelaitoksen taikka sellaisen osakeyhtiön, joissa hyvinvointialue tai hyvinvointiyhtymä on osakkaana, päätoimisessa palveluksessa. Lain selkeyttäminen hyvinvointialueita koskevalla maininnalla olisi aiheellista myös ottaen huomioon, että arvonimiasetuksen liitteeseen lisättiin vuoden 2024 muutosasetuksella arvonimet hyvinvointineuvos, lääkehuoltoneuvos ja pelastusneuvos, jotka kuuluvat ryhmään 7, sekä arvonimi hyvinvointipalveluneuvos, joka kuuluu ryhmään 9.

Veroasteikkoon sisältyvää luetteloa julkisyhteisöistä ei ole pidetty tarpeellisena muuttaa muilta kuin hyvinvointialueuudistuksen edellyttämiltä osin. Veroasteikon kumpaakin saraketta koskeva tulkintakäytäntö on vakiintunut. Myöskään esimerkiksi viittaamista johonkin toiseen verolakiin ei ole pidetty toimivana ratkaisuna. Eri verolajien tulkintakäytännöt poikkeavat toisistaan ja kunkin verolajin kannalta johtoa on haettava kyseisen verolajin tulkintakäytännöstä. Esimerkiksi tuloverolain (1535/1992) 21 §:ssä säädetään osittain verovapaista yhteisöistä. Säännöksen tulkintakäytäntö poikkeaa arvonimiverolain 2 §:n tulkintakäytännöstä, jossa valtion, kunnan ja kirkon käsitteen on katsottu kattavan varsin laajasti erilaisia julkisyhteisöjä. Ajatuksena on ollut, että erilaisia julkisoikeudellisia yhteisöjä pyrittäisiin kohtelemaan arvonimistä suoritettavan veron osalta mahdollisimman yhdenmukaisesti.

Arvonimiverolain tulkintakäytännön mukaan alempaa veroasteikkoa sovelletaan valtion ja sen laitosten päätoimisessa palveluksessa olevien henkilöiden saamiin arvonimiin. Kunnallisia julkisyhteisöjä ovat kunnat ja kuntayhtymät. Alempi verokanta tulee sovellettavaksi niin ikään

Ahvenanmaan maakunnan keskushallinnon ja kunnallishallinnon palveluksessa olevien henkilöiden saamiin arvonimiin. Tulkintakäytännössä veroa on peritty toisen sarakkeen mukaisesti myös arvonimistä, joiden saaja on päätoimisesti sellaisen itsenäisen oikeushenkilön palveluksessa, joka ei kuulu varsinaiseen julkiseen hallintokoneistoon, mutta joka hoitaa sille erikseen säädettyjä julkisia tehtäviä. Tällaisia ovat esimerkiksi Suomen Pankki, Kansaneläkelaitos ja Työterveyslaitos. Kunnalliseen toimintaan liittyviä julkisoikeudellisia laitoksia ovat vastaavasti esimerkiksi kunnallisesta eläketurvasta huolehtiva Keva sekä Kuntien takauskeskus. Veroasteikon toisen sarakkeen mukaista veroa peritään myös arvonimistä, joiden saaja on päätoimisesti palvelussuhteessa yliopistolaissa (558/2009) tarkoitettuun itsenäisenä julkisoikeudellisena laitoksena toimivaan yliopistoon taikka säätiönä toimivaan yliopistoon tai muuhun julkisoikeudelliseen säätiöön, kuten Kansallislageria.

Veroasteikon toisen sarakkeen mukaista alempaa verokantaa on sovellettu myös edellä mainituista julkisoikeudellisista yhteisöistä eläkkeelle jääneiden henkilöiden saamien arvonimien osalta. Tällaisissa tilanteissa on käytetty kokonaisharkintaa. Alempaa verokantaa ei sen sijaan ole sovellettu sillä perustella, että arvonimen saaja toimii tai on toiminut valtiollisessa, kunnallisessa tai kirkollisessa luottamustehtävässä.

Tilanteesta, jossa arvonimen saaja toimisi päätoimisessa virka- tai työsuhteessa taikka muussa siihen verrattavassa palvelussuhteessa kansainväliseen järjestöön tai kansainväliseen toimielimeen, jonka toimintaan Suomi jäsenvaltiona osallistuu, ei ole vielä tulkintakäytäntöä. Edellä esitetyn laajan tulkintakäytännön valossa alempi verokanta tulisi tällaisissa tilanteissa sovellettavaksi. Kysymys saattaa nousta tulevaisuudessa esiin etenkin ottaen huomioon, että arvonimiasetuksen liitteen ryhmään 2 lisättiin vuoden 2024 asetusmuutoksella Euroopaneuvoksen arvonimi ja ryhmään 3 kansainvälisen yhteistyön neuvoksen arvonimi. Lisäyksiä perusteltiin kansainvälistymiskehityksellä sekä Suomen jäsenyydellä Euroopan unionissa.

Vertailun vuoksi myönnettäessä ritarikuntien kunniamerkki suomalaiselle henkilölle, joka on palvelussuhteessa kansainväliseen järjestöön tai kansainvälisen toimielimeen, jonka toimintaan Suomi jäsenvaltiona osallistuu, on valtio maksanut kunniamerkin.

Arvonimiverolain 2 §:n veroasteikon mukainen täysimääräinen vero peritään puolestaan silloin, kun arvonimen saajan päätoimi on esimerkiksi yksityisoikeudellisessa yhdistyksessä, yrityksessä, valtion liikelaitoksessa tai valtionyhtiössä taikka kunnan tai kuntayhtymän liikelaitoksessa.

Valtioneuvoston kanslia antaa arvonimien hakemista suunnitteleville yksityisille henkilöille ja yhteisöille sekä julkisille tahoille neuvontaa sen arvioimiseksi, kumpaa veroasteikon sarakkeista tietyn arvonimen saajan osalta sovellettaisiin. Valtioneuvoston kanslia kuulee tarvittaessa myös valtiovarainministeriön ja Verohallinnon asiantuntijoita.

6.3 Lakitekhninen korjaus

Arvonimiverolain 2 §:n mukaan ”Avoimesta kirjeestä, jolla myönnetään arvonimistä annetun tasavallan presidentin asetuksen 2 §:n liitteessä 1 mainittu arvonimi, suoritetaan veroa seuraavasti.” Viittaus arvonimiasetuksen 2 §:n liitteeseen 1 poistettaisiin vanhentuneena ja korvattaisiin viittauksella arvonimiasetuksen liitteeseen. Asetuksen 2 § kumottiin tasavallan presidentin asetuksella arvonimistä annetun tasavallan presidentin asetuksen muuttamisesta (478/2020) ja säännöksen asiallinen sisältö siirrettiin asetuksen soveltamisalaa koskevaan 1 §:ään. Asetuksen 1 §:n mukaan, sellaisena kuin se on asetuksessa 478/2020, asetusta sovelletaan liitteessä lueteltujen arvonimien myöntämisessä noudatettavaan menettelyyn. Arvonimiasetuksen liitteen 1

nimestä poistettiin järjestysnumero 1 tasavallan presidentin asetuksella arvonimistä annetun tasavallan presidentin asetuksen liitteen 1 muuttamisesta (560/2024).

7 Voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2026 alusta. Lakia sovelletaan lain voimaantulon jälkeen saapuneisiin arvonimihakemuksiin.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Valitse kohde.

Laki

arvonimistä suorittavasta verosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan arvonimistä suorittavasta verosta annetun lain (1388/2001) 2 § seuraavasti:

2 § Veron määrä

Avoimesta kirjeestä, jolla myönnetään arvonimistä annetun tasavallan presidentin asetuksen liitteessä mainittu arvonimi, suoritetaan veroa seuraavasti:

	Jos arvonimen saaja ei ole päätoimisessa virka- tai työsuhteessa taikka muussa siihen verrattavassa palvelussuhteessa valtioon, hyvinvointialueeseen, kuntaan tai kirkkoon	Jos arvonimen saaja on päätoimisessa virka- tai työsuhteessa taikka muussa siihen verrattavassa palvelussuhteessa valtioon, hyvinvointialueeseen, kuntaan tai kirkkoon
	Vero euroa	Vero euroa
Ryhmään 1 kuuluvat arvonimet	65 000	16 000
Ryhmään 2 kuuluvat arvonimet	45 000	11 000
Ryhmään 3 kuuluvat arvonimet	33 000	8 000
Ryhmään 4 kuuluvat arvonimet	26 000	7 000
Ryhmään 5 kuuluvat arvonimet	22 000	6 000
Ryhmään 6 kuuluvat arvonimet	16 000	4 000
Ryhmään 7 kuuluvat arvonimet	12 000	3 000
Ryhmään 8 kuuluvat arvonimet	8 000	2 000
Ryhmään 9 kuuluvat arvonimet	6 000	1 500
Ryhmään 10 kuuluvat arvonimet	4 500	1 100
Ryhmään 11 kuuluvat arvonimet	3 600	900
Ryhmään 12 kuuluvat arvonimet	1 500	500
Ryhmään 13 kuuluvat arvonimet	1 000	350

Ryhmään 14 kuuluvat arvoni- met	800	300
Ryhmään 15 kuuluvat arvoni- met	500	250
Ryhmään 16 kuuluvat arvoni- met	300	200

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lakia sovelletaan lain voimaantulon jälkeen saapuneisiin arvonimihakemuksiin.

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Etunimi Sukunimi

..ministeri Etunimi Sukunimi

*Valitse kohde.
Valitse kohde.*

Laki

arvonimistä suorittavasta verosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §
Avoimesta kirjeestä, jolla myönnetään arvonimistä annetun tasavallan presidentin asetuksen 2 §:n liitteessä 1 mainittu arvonimi, suoritetaan veroa seuraavasti:

2 §
Avoimesta kirjeestä, jolla myönnetään arvonimistä annetun tasavallan presidentin asetuksen liitteessä mainittu arvonimi, suoritetaan veroa seuraavasti:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Lakia sovelletaan arvonimihakemuksiin, jotka ovat saapuneet lain voimaantulon jälkeen.

Voimassa oleva laki (taulukko)

	Jos arvonimen saaja ei ole päätoimisessa virka- tai työsuhteessa taikka muussa siihen verrattavassa palvelussuhteessa valtioon, kuntaan tai kirkkoon	Jos arvonimen saaja on päätoimisessa virka- tai työsuhteessa taikka muussa siihen verrattavassa palvelussuhteessa valtioon, kuntaan tai kirkkoon
	Vero euroa	Vero euroa
Ryhmään 1 kuuluvat arvonimet	48 400	12 100
Ryhmään 2 kuuluvat arvonimet	33 300	8 300
Ryhmään 3 kuuluvat arvonimet	24 200	6 000
Ryhmään 4 kuuluvat arvonimet	19 300	4 800
Ryhmään 5 kuuluvat arvonimet	16 400	4 100
Ryhmään 6 kuuluvat arvonimet	12 000	3 000
Ryhmään 7 kuuluvat arvonimet	8 700	2 200
Ryhmään 8 kuuluvat arvonimet	6 200	1 550

Ryhmään 9 kuuluvat arvonnimet	4 250	1 100
Ryhmään 10 kuuluvat arvonnimet	3 300	820
Ryhmään 11 kuuluvat arvonnimet	2 700	680
Ryhmään 12 kuuluvat arvonnimet	1 100	270
Ryhmään 13 kuuluvat arvonnimet	770	200
Ryhmään 14 kuuluvat arvonnimet	640	160
Ryhmään 15 kuuluvat arvonnimet	330	80
Ryhmään 16 kuuluvat arvonnimet	70	50

Ehdotus (taulukko)

	Jos arvonnimen saaja ei ole päätoimisessa virka- tai työsuhteessa taikka muussa siihen verrattavassa palvelussuhteessa valtioon, <i>hyvinvointialueeseen</i> , kuntaan tai kirkkoon	Jos arvonnimen saaja on päätoimisessa virka- tai työsuhteessa taikka muussa siihen verrattavassa palvelussuhteessa valtioon, <i>hyvinvointialueeseen</i> , kuntaan tai kirkkoon
	Vero euroa	Vero euroa
Ryhmään 1 kuuluvat arvonnimet	65 000	16 000
Ryhmään 2 kuuluvat arvonnimet	45 000	11 000
Ryhmään 3 kuuluvat arvonnimet	33 000	8 000
Ryhmään 4 kuuluvat arvonnimet	26 000	7 000
Ryhmään 5 kuuluvat arvonnimet	22 000	6 000
Ryhmään 6 kuuluvat arvonnimet	16 000	4 000
Ryhmään 7 kuuluvat arvonnimet	12 000	3 000
Ryhmään 8 kuuluvat arvonnimet	8 000	2 000
Ryhmään 9 kuuluvat arvonnimet	6 000	1 500
Ryhmään 10 kuuluvat arvonnimet	4 500	1 100
Ryhmään 11 kuuluvat arvonnimet	3 600	900

Ryhmään 12 kuuluvat arvoni- met	<i>1 500</i>	<i>500</i>
Ryhmään 13 kuuluvat arvoni- met	<i>1 000</i>	<i>350</i>
Ryhmään 14 kuuluvat arvoni- met	<i>800</i>	<i>300</i>
Ryhmään 15 kuuluvat arvoni- met	<i>500</i>	<i>250</i>
Ryhmään 16 kuuluvat arvoni- met	<i>300</i>	<i>200</i>

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 2 § i lagen om skatt för titlar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det ändringar i skatteskalan i 2 § i lagen om skatt för titlar, som har tillämpats sedan lagen trädde i kraft den 1 januari 2002. Enligt förslaget höjs skatterna med 35 procent för att beakta kostnadsutvecklingen under åren 2002–2025. I de lägsta skattegrupperna i skatteskalan är höjningen dock större för att skatten också i fråga om dessa titlar i tillräcklig utsträckning ska täcka myndighetskostnaderna för handläggningen av titelansökningar.

Genom propositionen kompletteras också förteckningen i skatteskalan över offentliga sammanslutningar för vilka lägre skatt tas ut för titlar som förlänats personer i anställning hos dem. Till förteckningen fogas välfärdsområdena utöver staten, kommunerna och kyrkan. Tillägget är av teknisk karaktär och grundar sig på den reform av social- och hälsovården och räddningsväsendet som genomfördes vid ingången av 2023 (den s.k. social- och hälsovårdsreformen), i samband med vilken välfärdsområdena inrättades.

I 2 § i lagen om skatt för titlar föreslås också en lagteknisk korrigering.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2026.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om skatt för titlar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om skatt för titlar (1388/2001) 2 § som följer:

2 § Skattebeloppet

För ett öppet brev med vilket förlänas en sådan titel som nämns i bilagan i republikens presidents förordning om titlar ska betalas skatt enligt följande:

	Om den som får titeln inte står i tjänste- eller anställningsförhållande eller annat därmed jämförbart förhållande till staten, ett välfärdsområde, en kommun eller kyrkan med anställningen som huvudsyssla	Om den som får titeln står i tjänste- eller anställningsförhållande eller annat därmed jämförbart förhållande till staten, ett välfärdsområde, en kommun eller kyrkan med anställningen som huvudsyssla
	Skatt euro	Skatt euro
Titlar som hör till grupp 1	65 000	16 000
Titlar som hör till grupp 2	45 000	11 000
Titlar som hör till grupp 3	33 000	8 000
Titlar som hör till grupp 4	26 000	7 000
Titlar som hör till grupp 5	22 000	6 000
Titlar som hör till grupp 6	16 000	4 000
Titlar som hör till grupp 7	12 000	3 000
Titlar som hör till grupp 8	8 000	2 000
Titlar som hör till grupp 9	6 000	1 500
Titlar som hör till grupp 10	4 500	1 100
Titlar som hör till grupp 11	3 600	900
Titlar som hör till grupp 12	1 500	500
Titlar som hör till grupp 13	1 000	350
Titlar som hör till grupp 14	800	300
Titlar som hör till grupp 15	500	250
Titlar som hör till grupp 16	300	200

Denna lag träder i kraft den

20 . Lagen tillämpas på titelansökningar som lämnats in efter lagens

ikraftträdande.

Helsingfors den xx xxx 20xx

Statsminister

Förnamn Efternamn

..minister Förnamn Efternamn

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 2 § i lagen om skatt för titlar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det ändringar i skatteskalan i 2 § i lagen om skatt för titlar, som har tillämpats sedan lagen trädde i kraft den 1 januari 2002. Enligt förslaget höjs skatterna med 35 procent för att beakta kostnadsutvecklingen under åren 2002–2025. I de lägsta skattegrupperna i skatteskalan är höjningen dock större för att skatten också i fråga om dessa titlar i tillräcklig utsträckning ska täcka myndighetskostnaderna för handläggningen av titelansökningar.

Genom propositionen kompletteras också förteckningen i skatteskalan över offentliga sammanslutningar för vilka lägre skatt tas ut för titlar som förlänats personer i anställning hos dem. Till förteckningen fogas välfärdsområdena utöver staten, kommunerna och kyrkan. Tillägget är av teknisk karaktär och grundar sig på den reform av social- och hälsovården och räddningsväsendet som genomfördes vid ingången av 2023 (den s.k. social- och hälsovårdsreformen), i samband med vilken välfärdsområdena inrättades.

I 2 § i lagen om skatt för titlar föreslås också en lagteknisk korrigering.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2026.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om skatt för titlar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om skatt för titlar (1388/2001) 2 § som följer:

2 § Skattebeloppet

För ett öppet brev med vilket förlänas en sådan titel som nämns i bilagan i republikens presidents förordning om titlar ska betalas skatt enligt följande:

	Om den som får titeln inte står i tjänste- eller anställningsförhållande eller annat därmed jämförbart förhållande till staten, ett välfärdsområde, en kommun eller kyrkan med anställningen som huvudsyssla	Om den som får titeln står i tjänste- eller anställningsförhållande eller annat därmed jämförbart förhållande till staten, ett välfärdsområde, en kommun eller kyrkan med anställningen som huvudsyssla
	Skatt euro	Skatt euro
Titlar som hör till grupp 1	65 000	16 000
Titlar som hör till grupp 2	45 000	11 000
Titlar som hör till grupp 3	33 000	8 000
Titlar som hör till grupp 4	26 000	7 000
Titlar som hör till grupp 5	22 000	6 000
Titlar som hör till grupp 6	16 000	4 000
Titlar som hör till grupp 7	12 000	3 000
Titlar som hör till grupp 8	8 000	2 000
Titlar som hör till grupp 9	6 000	1 500
Titlar som hör till grupp 10	4 500	1 100
Titlar som hör till grupp 11	3 600	900
Titlar som hör till grupp 12	1 500	500
Titlar som hör till grupp 13	1 000	350
Titlar som hör till grupp 14	800	300
Titlar som hör till grupp 15	500	250
Titlar som hör till grupp 16	300	200

Denna lag träder i kraft den
ikraftträdande.

20 . Lagen tillämpas på titelansökningar som lämnats in efter lagens

Helsingfors den xx xxx 20xx

Statsminister

Förnamn Efternamn

..minister Förnamn Efternamn

